

一少女の体験

この当時ヘルシンキの人々はどんな生活を送っていたのでしょうか。ここに一少女の回顧録(抜粋)があります。1892年生まれはこの少女はこの時14歳。後に社会民主党員、そして後1959年からはより左翼系の労働者小農党員となって国会議員として活躍した人です。

ヘルシンキの教員向け教材サーバ

(<http://www.historia.edu.hel.fi/index.php?level=9&sublevel=676&pagenum=1&rnd=5559>) からの引用です。

DAI NIPPON BANZAI

Venäjän vallankumousliike käytti hyväkseen Venäjän tappiota Venäjän–Japanin sodassa 1904–1905. Syksyllä 1905 Venäjällä alkoi suurlakko. Helsinkiläisten ajatuksia Venäjän ja Japanin sodasta kuvastaa Martta Salmela-Järvisen muistelmakatkkelma. Tuleva poliitikko nostaa jo päätään.

Salaseurassamme koulussa pohdittiin myös vakavia asioita. Opettaja otti samoin usein tunneilla puheeksi sanomalehdissä olleet uutiset, kyseli olemmeko lukeneet sieltä siitä tai siitä ja mitä mieltä olemme asiasta. Hän kirjoitteli itsekin lehtiin, tavallisesti vain eläinsuojeluasioista, ja näistä hän usein puhui meille. Hän kertoi muun muassa siitä, kuinka buddhalaiset uskovat, että eläimillä on sielu, vieläpä että ihmisten sielut saattavat siirtyä eläimeen. Tästä syystä noissa itäisissä maissa eläimiä pidettiin pyhinä, niitä ei saanut tappaa eikä kiduttaa, sillä olihan voinut käydä niin, että jonkin esi-isän henki oli ottanut asunnokseen juuri eläimen hahmon. Japanilaisetkin, nousevan auringon kansa, tunnustivat tätä oppia. Nyt oli Venäjä julistanut sodan Japanille, lähettänyt tällaista sivistynyttä kansaa vastaan raa'at kasakkansa ja piiskanvinguttajansa, joiden kanssa Suomessakin oli jouduttu tekemisiin.

Sota oli kiristänyt oloja meidänkin maassamme. Harva se päivä ratsastivat kasakat pitkin katuja, niin että kipinät sinkoilivat. Unioninkadulla ne paljon liikkuiivat, kun niillä oli kasarmi Vuorikadulla. Santarmit kävivät pidättämässä ihmisiä ja viemässä vankilaan. Äiti tiesi kertoa että monia torpallakin [Helsingin Työväenyhdistyksen

大日本バンザイ

ロシアの政権打倒運動は1904–1905年の露日戦争においてロシアの敗北へと進めた。1905年秋ロシアではゼネストが勃発した。露日戦争についてのヘルシンキっ子の考えはマルッタ・サルメラ-ヤルヴィネンの回想録抜粋に描かれている。新しい政治家がこの時すでに生まれていた。

私たちの学校の秘密会においても落ち着いて事を考えていた。先生は授業中新聞に出ているニュースをよく話題に取り上げ、私たちがそれを読んでいたら、それについてどのように感じたかを聞いていた。先生自身もいつも新聞に動物保護について投稿し、そしてそのことについて私たちに話してくれた。先生は例えば仏教徒は動物には霊があり、人間の霊も動物に乗り移ることを信じている、ということの説明してくれた。このようなことから東方の国々では誰か先祖の霊は今動物の形となってそこに宿っており、そのため動物を殺したり傷つけたりはせず、動物を聖なるものとして扱っている。日の出る国の日本人たちもまたそういう慣れている。今、ロシアは日本に対して宣戦布告し、このようによく教育された国民に対して今フィンランドにもいる荒くれコザックやムチ打ち人らを送り込んだ。

この戦争は私たちの国でも生活を締め付けていた。ほとんど毎日コザックが通りを馬で駆け抜け、火花が飛んでいた。兵舎のあるヴオリ通り近くのユニオン通りではたくさんのコザックが動き回っていた。憲兵が人を捕まえ監獄に送り込もうとろうろしていた。母は憲兵が小作地(ユルヨ通りにあるヘルシンキ労働者組合の集会所)をほじくり返し、突然警察に引き渡し、農作業に送り込むという多くの話を知っていた。そしてもし母も連れて行かれたら・・・、ほかの女性も連行されていたので私はそのようなことが母にも起こるかもし

kokoontumispaikka Yrjönkadulla] kaivattiin; yhtäkkiä vain oli viety poliisin tai ohranan toimesta. Entäpä jos äitikin vietäisiin? Ymmärsin, että niin voisi tapahtua, olihan muitakin naisia viety. Salaisessa seurassa pohdimme, mitä voisimme tehdä vihattujen santarmien kiusaksi. Olin nähnyt salaisia kiihotuslehtisiä, joita leviteltiin työmailla, olinpa jäljentänytkin sellaisia kosmoskynällä paperille. Tästä taas kirjoitus siirrettiin kosteaan massaan, josta voitiin ottaa kymmeniä jäljennöksiä. Sitä sanottiin hektografeeraamiseksi. Mutta meidän pitäisi keksiä jotain omintakeista; emme oikein tienneet, mitä olisimme salaisiin kiihotuslehtisiin kirjoittaneet.

Ja niin ryhdyimme piirtämään valkeille, pienille paperilipuille nousevan auringon kuvia. Ne värjättiin vesiväreillä punaisiksi, ja auringonsäteiden ylitse lipun laidasta laitaa oli tekstattu lause DAI NIPPON BANZAI. Se oli japaninkieltä ja merkitsi 'Japani eläköön'. Näitä me sitten pistelimme lankkuaitoihin ja puhelinpylväisiin. Tietämättä jäi, löysivätkö poliisit tai santarit näitä lappuja ja ymmärsivätkö, mitä tuo lause merkitsi. Opettajalle ei tällaisista hankkeista kerrottu mitään, mutta olipahan saatu sanotuksi, että täällä kaukaisessa Suomessa oli tyttöjä, jotka ajattelivat ystävällisesti nousevan auringon maasta.

(Martta Salmela-Järvinen: Kun se parasta on ollut. WSOY 1965.)

れないと考えた。私たちの秘密会では怒り狂った憲兵どもをどのように物笑いにするか考えていた。私は職場に届けられた秘密新聞を複写鉛筆で紙に写し取って見たことがありました。この紙からまた濡れた大量の紙に写し取り10枚ものコピーを作りました。これを私たちは百枚摺りと呼んでいました。しかし私たちは何か私たち独特のものを考えるねばなりませんでしたが秘密新聞に何を投稿すべきか分かりませんでした。

そんなことから私たちは白い小さな紙の旗に日の出の絵を描き始めました。これを赤く色付けして日の光の上に旗の端から端に「DAI NIPPON BANZAI」と書きました。これは日本語で「日本万歳」という意味です。それから私たちはこれらの旗を塀や電信柱につけて回りました。警察や憲兵が旗を見つけ、その意味がわかったのではないかと心配になりました。先生にはこのような企みを話しませんでしたが日本から遠くはなれたフィンランドにも日本を親身になって考えている少女たちがいるというような話が伝わってきました。

(マルッタ・サルメラ-ヤルヴィネン(1892-1987, 国会議員, 社会民主党員, 後に左翼系の労働者小農党員, 劇作家):「素晴らしい事があった」より WSOY 1965)